

Forskarkonferens 9-10 april 2019 på Voksenåsen

Birgit Karlsson Göteborgs universitet ringar in de teman som kan vara intressanta för vidare forskning i ett svensk-norskt perspektiv.

Officiell - Inofficiell handel

Flyktingar

Humanitär hjälp

Läger

Desertörer

Ideer och uppslag:

- Den stora vita fläcken i norsk ockupationshistoria är av Wehrmacht. *Ole Christian Grimnes. Organisationsnivå.*
- Studier om vad svensk press skrev om relationer i Norge och med Norge. *Ole Christian Grimnes*
- Att se Nordeuropa som en helhet under andra världskriget. Hur har vi i de nordiska länderna hanterat vårt beroende av Tyskland. Behandling av flyktingar, judar, tyskarnas närvaro, Sovjetunionens roll. Behandlingen av flyktingarna och hur detta skildrades i media. *Henrik Meinander. Samhälle/nationer*
- Ingermanländerna som återfördes till Sovjet, ca 60 000 personer, mot internationell rätt. *Henrik Meinander. Individ.*
- Vad fick man veta om vad som händer i kriget via sina grannländer? *Individ*
- De nordiska SS-soldater bör undersökas gemensamt i Norden. Hur mobiliserades de och vad gjorde de? *Individ.*
- De nordiska ländernas invånares uppfattning om varandra under kriget. *Individ.*
- Sen finns det också histografisk forskning, som kan vara viktigt. Reflekterande. Historiekulturen i våra länder vore också intressant att se vidare på. Att framhäva den nationella motståndsrörelsen, att negligera entusiasmen för Tyskland. Osv. *Samhälle.*
- Ett nordiskt perspektiv på trekantshandeln där handeln med Norden från ett tyskt perspektiv ju sågs som en helhet. *Hans Otto Frøland, stat/företag*
- Informationsutbytet mellan de nordiska länderna är ännu inte utrett. *Martin Hårdstedt. Organisation/myndighet.*
- Vilka förbindelser fanns mellan de mosaiska församlingarna i de nordiska länderna? *Klas Åmark. Organisation.*
- Det fanns en finsk generalkonsul i Oslo som är mest känd för att han i juni 1941 höll ett tal där han stöttade upprättelsen av den norska Waffen SS. Detta är inte studerat närmare. *Ole Christian Grimnes. Individ.*
- Vi vet en del om Wallenberg och SEBs kontakter med Hydro och Orkla, men inte så mycket om de kontakter Handelsbanken troligen hade med Norge. *Harald Espeli. Företag.*
- De svenska dotterbolagen i Norge. Tex ASEA, LM Ericsson. Men också tvärtom, tex Freias dotterbolag Marabou och dess betydelse. *Harald Espeli. Företag.*
- Knaben och Molybden-utvinnig; Hur förhöll sig Axel Johnsen till den ökande användningen av tvångsarbetare? Vad var den svenska statens roll i molybdensamarbetet? Och hur var relationen mellan Axel Johnsen och svenska staten? *Andreas Dugstad. Företag/individ.*

- Det svenska generalkonsulatet i Oslo. Verksamhet, öppen och illegal, relationen mellan ideologisk-politiska frågor, informationsflödet – var detta en unik verksamhet eller en bland andra? *Martin Hårdstedt. Mydnighet.*
- Vad visste svenska staten om folkmordet på romerna? *Andrej Kotlarchuk. Stat/regering/myndigheter*
- Hur såg järnvägsarbetarnas hjälp till motståndsrörelse och flykt ut? *Individ*
- Den porösa gränsen mellan Norge och Sverige, också under brinnande krig. Vad hade kriget för inverkan på vardagsliv och handel i gränstrakterna? *Anders Gustafsson. Individ/företag.*
- En fortsättning av kartläggningen av flyktingtrafiken från Norge till Sverige i de nordliga länen; Västerbotten och Norbotten. *Lars Hansson. Individ*
- Utländska arbetares flykt från det tyskockuperade Norge till Sverige. Gå djupt i arkiv, på individnivå, för att få fram helt tillförlitliga siffror. Se flykt till norra Sverige som en helhet, dvs både flykt från Norge och från Finland. *Gunnar Haltehol och Marianne Neerland. Individ.*
- Behandling av sovjetiska och jugoslaviska krigsfångar i Sverige. *Marianne Neerland. Individ.*
- Mer forskning om anti-judiska hållningar i den svenska exilmiljön. *Individ/myndigheter.*
- När och vad händer när – nyheterna om vad som hänt med de deporterade norska judarna dyker upp i Sverige och i exilmiljön? *Individ.*
- Mer av relationen till Sovjet och Ryssland, dess roll för svenskt agerande. Kriget 1941 som ett europeiskt projekt man gärna vill understödja. Börja på 30 talet och få en berättelse om flera nordiska länder, fortsätta in i det tidiga kalla kriget. Ge det en arktisk utgångspunkt. *Gunnar Åselius. Regering/myndigheter*
- Integrering av flyktingar i Sverige, konflikter mellan olika flyktingkategorier i form av konkurrens om uppmärksamhet och resurser. Vardagslivet som flykting. *Maria Fritsche. Individ.*
- Det internationella perspektivet. Flyktinglivet i andra neutrala stater så som Schweiz. *Maria Fritsche. Individ.*
- Hur blev livet under flykt och exil representerat visuellt? *Maria Fritsche. Individ.*
- Ett projekt som knyter ihop flykt nu och då. Hur pratades det om trauma i relation till flykt? Hur minns man flykten? Hur omtalas flykt av myndigheter? Fanns det olika syn på olika flyktingar? Ett genusperspektiv på flykt, hur hanterade kvinnor och män flykten och livet som flykting? *Maria Fritsche. Individ.*
- Rädslan för gisslantagande. Är det ett försvar i efterhand för handlingar som blev begicks under kriget eller var det en reell fruktan? *Maria Fritsche. Individ*
- Resultatet av informationsströmmarna mellan de nordiska länderna har inte undersökts. *Tom Kristiansen. Myndigheter*
- Utvecklingen av Sveriges relationer till västmakterna och Norge mot slutet av kriget. Det finns dokument som tyder på att den tänkta svenska involveringen i maktövertagandet av Norge var betydligt större än vad som blev av. *Tom Kristiansen. Regering/myndigheter*

Uppsummering

Seminarier har gett många uppslag och idéer. En av de mest spännande är att spränga de rumsliga och tidliga ramarna. Att göra jämförelser med Schweiz, (kanske också Portugal). Att sätta Norden i sammanhang. Att se 1940-talet som en helhet med Norden som ett analytiskt ramverk.

Att se Norden som en smältdegel, av mobilitet, av människor av alla kategorier; flyktingar, krigsbarn, arbetssökande, trupper, tvångsarbetare och så vidare. Och att sedan undersöka hur detta påverkar Norden som region också efter kriget. Ett helhetligt nordiskt perspektiv

fördelat på ekonomi, humanitär hjälpt, information, flyktingar neutralitet och allians.
Gunnar Haltehol/